

WOORDENBOEK VAN DE VLAAMSE DIALEKTEN

UNIVERSITEIT GENT

Vakgroep Nederlandse Taalkunde

Blandijnberg 2

9000 Gent

(tel : 09/264.40.79 of 264.40.81)

Vragenlijst 67

december 1995

ONKRUID- EN ONGEDIERTEBESTRIJDING

Dialekt van : (stad, dorp, gehucht, wijk),
..... (gemeente). (prov.)

GESPROKEN DOOR :

Naam :
Geboorteplaats :
Geboortjaar :
Waar opgegroeid :
(vroeger) beroep :
In welke gemeente werd beroep uitgeoefend :
Dialekt van moeder :
Dialekt van vader :
Dialekt van echtgeno(o)t(e) :
Ik ben naar school geweest tot jaar
Datum van invullen van vragenlijst :
Adres en telefoonnummer :
.....
.....

Beste medewerker/ster,

Deze vragenlijst moet dienen voor een dialektwoordenboek.

Wilt u er dus zorg voor dragen dat u steeds woorden geeft die in uw dialekt gebruikelijk waren of zijn. Tracht de dialektuitspraak zo goed mogelijk weer te geven. Maak u echter geen zorgen als dat soms moeilijk blijkt te zijn. Elke aanduiding, hoe onvolmaakt ook, is welkom.

Vul ook de eerste bladzijde (met naam, geboorteplaats enz.) zo nauwkeurig mogelijk in. Mogen we u vragen de vragenlijst in te vullen voor slechts één plaats en niet voor een hele streek? Na 'dialekt van : ...' hoort de naam te staan van één bepaalde plaats van voor de gemeentefusies, niet de naam van een streek.

Bij voorbaat hartelijk dank.

OPGETEKEND DOOR :

Naam :
Geboorteplaats :
Geboortjaar :
Dialekt :
(vroeger) beroep :
Ik ben naar school geweest tot jaar.
Hoogste diploma :
Adres en telefoonnummer :
.....
.....

1. ONKRUID

1.1. Algemeen

1. Hoe noemt u in het algemeen de in het wild groeiende planten die schadelijk zijn voor de gewassen en die daarom door de boer bestreden worden? b.v. Die akker staat vol ...
2. Hoe noemt u éénjarige schadelijke planten die zich verspreiden door zaadvorming?
3. Hoe noemt u schadelijke planten met diepgroeiende, en daardoor moeilijk te verwijderen, wortels en wortelstokken?
4. Hoe noemt u hoog opschietend onkruid dat boven de gewassen uitsteekt?
5. Hoe noemt u grote onkruidstruiken?
6. Hoe noemt u aaneenhangend en samengestengeld onkruid? b.v. Er groeit veel ... in de voren van die akker.
7. Hoe noemt u het zaad van schadelijke planten?
8. Hoe noemt u de wortel van schadelijke planten?
9. Hoe zegt u van onkruid dat het gemakkelijk en snel toeneemt? b.v. Het onkruid staat te ... op de akkers van die luie boer.
10. Hoe noemt u land waar veel onkruid op groeit?
11. Hoe noemt u land waar weinig onkruid op groeit?
12. Hoe noemt u een boer die op zijn land veel onkruid laat groeien?
13. Hoe noemt u een boer die weinig onkruid in zijn gewassen heeft ?
14. Hoe noemt u uitgetrokken onkruid?

1.2. Handelingen

15. Hoe zegt u : onkruid bestrijden in het algemeen, ongeacht de manier waarop of het gereedschap waarmee dat gebeurt?
16. Hoe zegt u : op de knieën kruipend onkruid uittrekken met de hand?
17. Hoe zegt u : het droge onkruid opschudden om er de inhangende aarde uit te schudden?
18. Hoe noemt u de persoon die onkruid uittrekt met de hand, als dat
 - a) een man is?
 - b) een vrouw is?
19. Hoe noemt u een groep widders of widders die onder leiding van een baas tegen betaling bij de boeren komen wieden?
20. Hoe noemt u de persoon die de leiding heeft over een groep wiede(st)ers?
21. Hoe noemt u het spoor dat de wiede(st)er achterlaat als hij/zij tussen de rijen kruipt om het onkruid uit te trekken?

22. Hoe noemt u de strook die elke wied(st)er al kruipend of gaand voor zich neemt ?	
23. Hoe noemt u de schort die door wied(st)ers gedragen werd om over de grond te kruipen?	
24. Hoe noemt u de lappen die de wied(st)ers om de knieën wikkelen bij het wieden?	
25. Om de jonge planten niet te beschadigen laat de wied(st)er soms zijn/haar schoenen uit en trekt hij/zij een oude kous over zijn andere kous. Hoe noemt u die oude kous?	
26. Hoe zegt u : het uitgetrokken onkruid van de akker dragen?	
27. Hoe noemt u de hoop waarop het onkruid verzameld wordt ?	
1.3. Werktuigen en de handelingen ermee	
28. Hoe noemt u het werktuig met een blad dat haaks op een lange steel bevestigd is? Het dient om onkruid uit te hakken. Zie afb. 29 en 30.	
29. Hoe noemt u het werktuig uit de vorige vraag, als het	
a) een vol blad heeft ? Zie afb. 29.	
30. b) een open blad heeft ? Zie afb. 30.	
31. Indien er geen verschil in benaming is, wilt u dan aangeven welk type eventueel bij u in gebruik is of was ?	
32. Hoe zegt u : onkruid uithakken met behulp van dat werktuig?	
33. Hoe noemt u het handwerktuig met een blad haaks op een korte steel bevestigd. Het wordt vooral in de moestuin gebruikt om onkruid te bestrijden; men moet op de knieën zitten om ermee te werken. Zie afb. 33.	
34. Hoe zegt u : onkruid uithakken met behulp van dat werktuig?	
35. Hoe noemt u het werktuig dat bestaat uit een vol blad dat op het verlengde van een lange steel is gemonteerd en dat door de wied(st)er voor zich uit door de grond geschoven wordt? Zie afb. 35.	
36. Hoe zegt u : onkruid lossteken met behulp van zo'n werktuig?	
37. Hoe noemt u het werktuig dat bestaat uit een soort mes dat op het verlengde van een lange steel is gemonteerd en dat door de wied(st)er voor zich uit door de grond geschoven wordt? Zie afb. 37.	
38. Indien er geen verschil in benaming is, wilt u dan aangeven welk type eventueel bij u in gebruik is of was ?	
39. Hoe zegt u : onkruid lossteken met behulp van dat werktuig?	
40. Hoe noemt u het werktuig met lange steel en een aantal (meestal drie of vier) lange, sterk gebogen tanden ? Zie afb. 40.	
41. Hoe zegt u : de grond losmaken of onkruid lostrekken met behulp van dat werktuig ?	

42. Hoe noemt u het werktuig met korte steel en een aantal (meestal drie of vier) lange, sterk gebogen tanden ? Zie afb. 42.	
43. Hoe zegt u : de grond losmaken of onkruid lostrekken met behulp van dat werktuig ?	
44. Hoe noemt u het werktuig dat aan de ene kant bestaat uit een vol blad en aan de andere kant uit een soort klauw, haaks op een gemeenschappelijk steelhuis ? Zie afb. 44.	
45. Hoe zegt u : de grond bewerken met dat werktuig ?	
46. Hoe noemt u het werktuig dat gebruikt wordt om distels af te steken en dat bestaat uit een lange steel met een klein blad? Zie afb. 46.	
47. Hoe zegt u : distels afsteken met behulp van dat werktuig?	
48. Hoe noemt u het werktuig dat gebruikt wordt om distels uit te trekken in de vorm van een lange, houten tang met breed grijpvlak? Zie afb. 48.	
49. Hoe zegt u : distels uittrekken met behulp van dat werktuig?	
50. Hoe noemt u het werktuig dat één of twee wielen heeft waaraan één (of meer) schoffelijzer(s) bevestigd zijn en dat met twee tremen voortgeduwd wordt? Men rijdt ermee tussen de rijen planten om het onkruid los te trekken. Zie afb. 50.	
51. Hoe zegt u : onkruid lostrekken met behulp van dat werktuig?	
52. Hoe noemt u het werktuig dat door een paard voortgetrokken wordt en dat bestaat uit een ijzeren raam op wielen waaraan een aantal schoffelijzers bevestigd zijn? Men kan er telkens een aantal rijen tegelijk mee bewerken. Zie afb. 52.	
53. Hoe zegt u : onkruid lostrekken met behulp van zo'n schoffelmachine?	
54. Hoe noemt u het werktuig dat bestaat uit een lange steel waaraan een ijzeren kam met korte licht gebogen tanden bevestigd is? Het wordt gebruikt om uitgetrokken onkruid bijeen te trekken, afgevalen blaren te verzamelen, de grond fijn te maken, enz. Zie afb. 54.	
55. Hoe zegt u : de grond bewerken met dat werktuig?	
56. Hoe zegt u : de gewassen bespuiten om onkruid te verdelgen of om ziekten en ongedierte te bestrijden ?	
57. Hoe noemt u het toestel dat bestaat uit een op de rug gedragen reservoir met daaraan een hendel en een anderhalve meter lange sproeislang? Door met de rechterhand de hendel heen en weer te bewegen brengt men de vloeistof in het reservoir onder druk; met de linkerhand bedient men de sproeislang. Zie afb. 57.	
58. Hoe noemt u een dergelijk toestel waarmee poeder verstoven wordt ?	
59. Hoe noemt u de machine die door een paard werd voortgetrokken en tegenwoordig aan een traktor is aangebouwd, waarmee men gewassen besproeit tegen onkruid en ongedierte? Zie afb. 59.	

Hoe noemt u de volgende onderdelen :

60. het reservoir waarin de sproeistof wordt opgeslagen?

61. de lange arm waaraan de leidingen met de spuitdoppen bevestigd zijn?

62. het onderdeel dat ervoor zorgt dat de vloeistof in miniscule deeltjes over de gewassen verstoven wordt?

2. ONGEDIERTE

63. Hoe noemt u in het algemeen kleine diertjes die schade toebrengen aan de gewassen en die daarom bestreden worden?

64. Hoe zegt u dat de kleine schadelijke dieren zich gemakkelijk en snel voortplanten?

65. Hoe noemt u het ijzeren voorwerp waarmee men ratten, muizen of ander ongedierte vangt en dat bestaat uit een soort klem die toeslaat als men eraan komt ?

66. Hoe noemt u het voorwerp waarmee men ratten, muizen of ander ongedierte vangt en dat bestaat uit een soort kooitje dat toeslaat als het dier erin komt ?

67. Hoe noemt u de lange houten kast, aan beide uiteinden open, en van binnen verdeeld in tien à twintig cellen die met hooi en stro gevuld zijn, om er de ratten te laten in nestelen? Af en toe worden de beide openingen afgesloten en worden de gevangen ratten gedood.

De benamingen van soorten onkruid en ongedierte en van plantenziekten zullen het voorwerp uitmaken van een aparte vragenlijst. Dit onderwerp vraagt van de informant veel kennis van zaken. Daarom willen we een dergelijke vragenlijst bij voorkeur alleen verspreiden onder oudere landbouwers of landarbeiders die nog zeer goed de verschillende onkruiden en ongedierte kennen, en de dialectnamen ervoor.

Wilt u zo'n vragenlijst ontvangen en is u of uw informant bereid om deze eventueel mondeling te beantwoorden ? Zo ja, wilt u dat hieronder aangeven. Hier kunt u uw eigen naam of die van een bereidwillige informant invullen.

Naam :

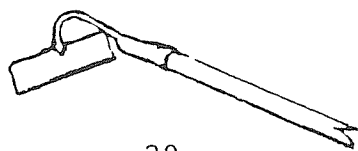
Adres :

Telefoon :

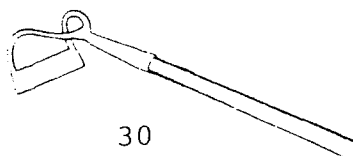
- is wel/niet bereid een vragenlijst over onkruiden en ongedierte schriftelijk in te vullen
- is wel/niet bereid een vragenlijst over onkruiden en ongedierte mondeling te beantwoorden

Kent u iemand uit uw kennissenkring die vragenlijsten over houtbewerking kan invullen, dan kunt u aan de achterzijde naam en adres van die perso(n)en(en) noteren :

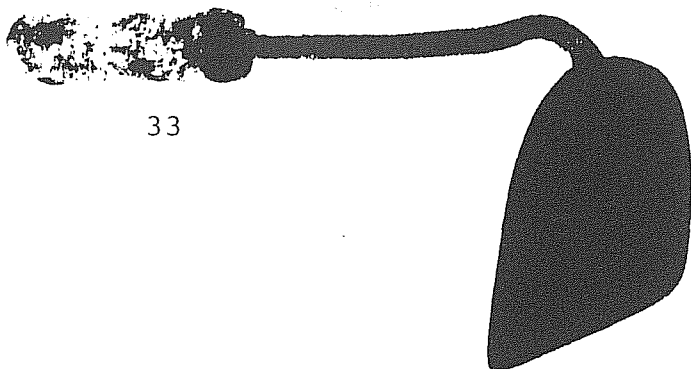
Afbeeldingen bij WVD 67 : onkruid- en ongediertebestrijding

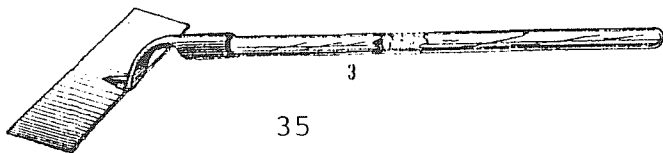
29

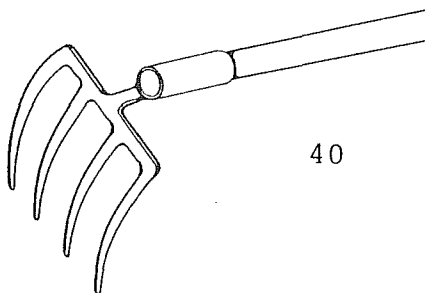
30

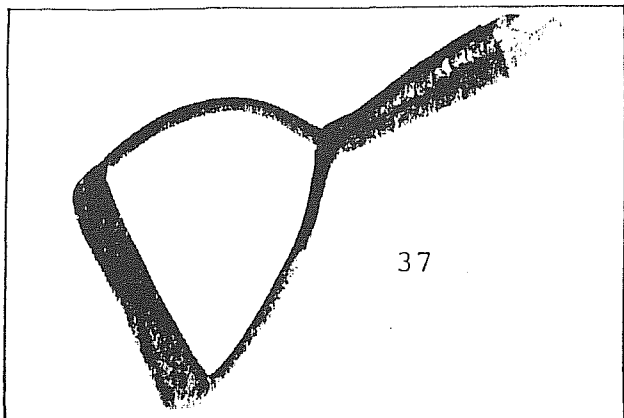
33

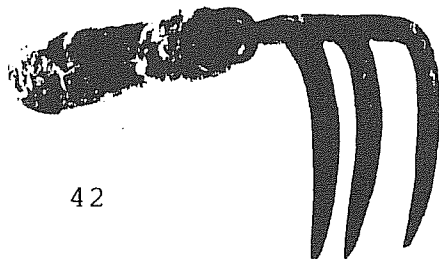
35

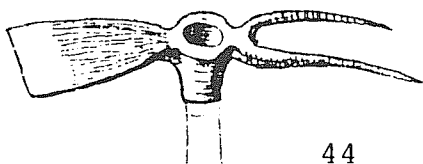
40

37

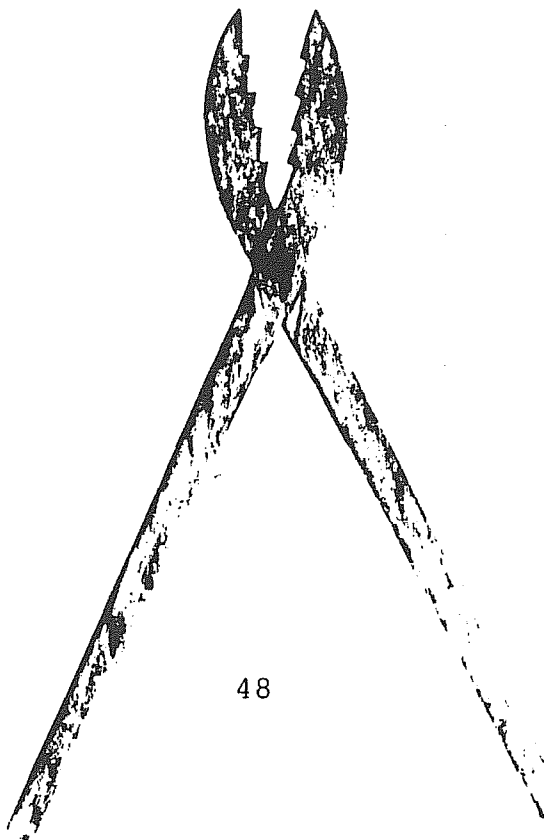
42

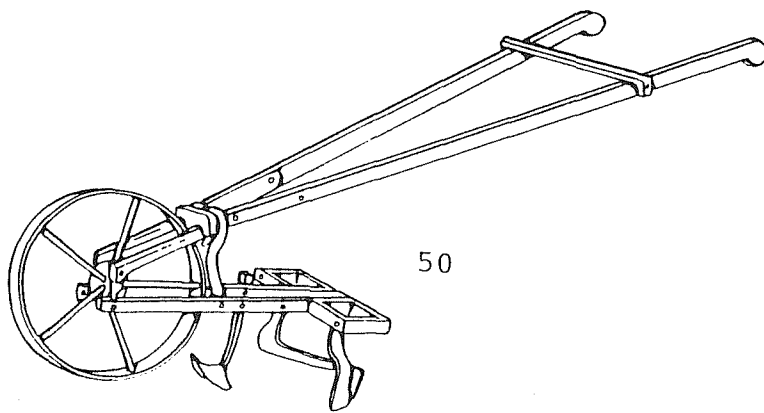
44

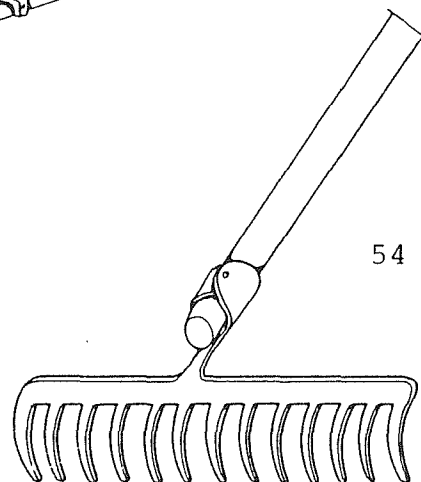
46

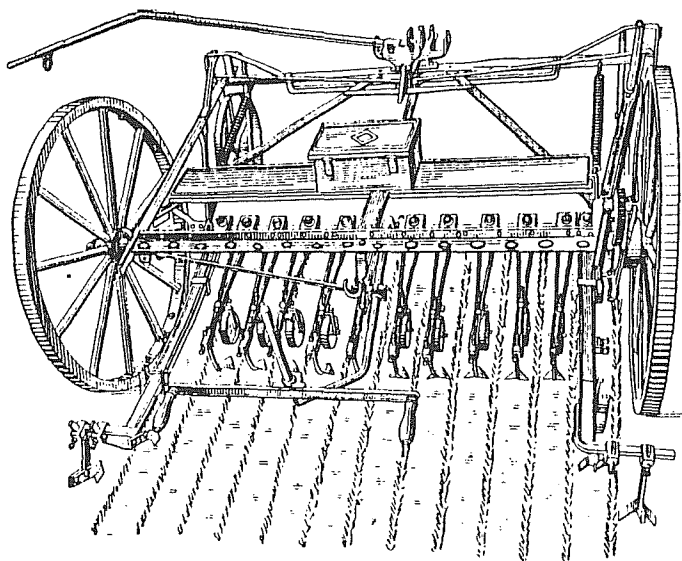
48

50

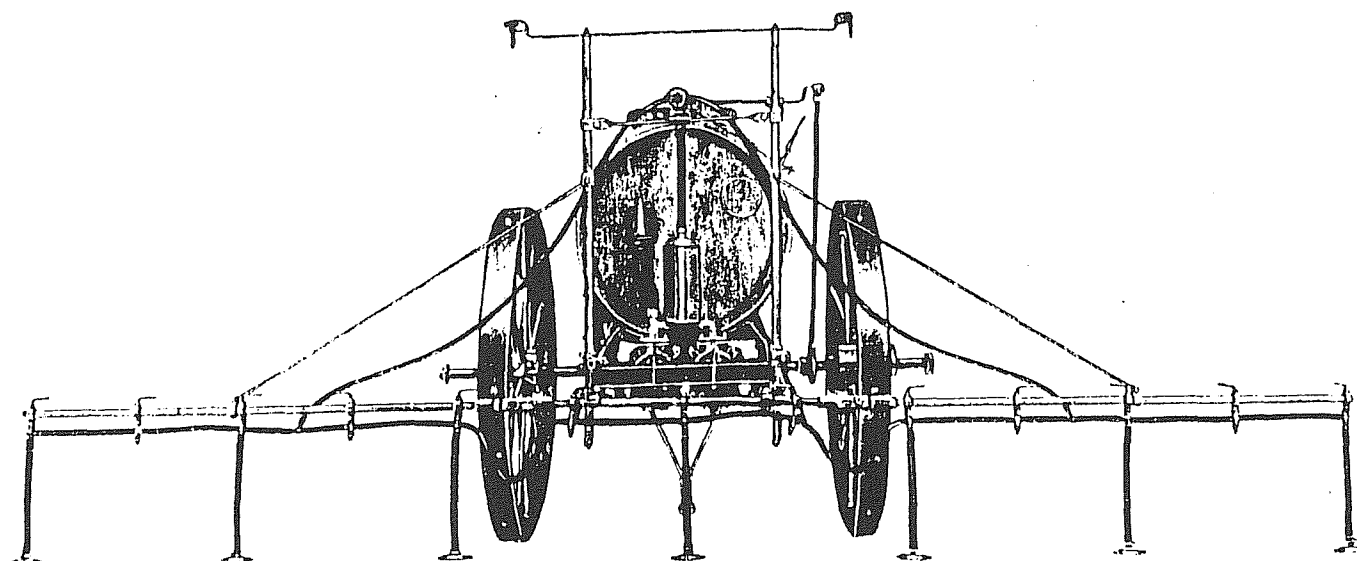
54

52

57

59

(Gelieve deze illustraties niet terug te sturen)